

Rapportage gegevensbescherming 2024

Gemeenteraad

Gemeente
Westerkwartier

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Leeswijzer	3
1 Gegevensbescherming 2024	4
1.1 Stand van zaken	4
2 Aanbevelingen voor 2025	8
2.1 Aanbevelingen aan het college van B&W	8
2.2 Aanbevelingen aan de raad	8
3 Verantwoording college van B&W	9
3.1 Samenvatting	9
3.2 Belangrijkste verbeterpunten	9

Inleiding

De gemeente verwerkt bij de uitoefening van haar taken veel (gevoelige) persoonsgegevens van bijvoorbeeld (kwetsbare) inwoners. Hierbij dient zij zich te houden aan de AVG, Uitvoeringswet AVG en andere specifieke materiewetgeving. Elk bestuursorgaan van de gemeente is verwerkingsverantwoordelijk voor specifieke verwerkingen:

- **College van B&W:** verantwoordelijk voor de verwerkingen die uitgevoerd worden in het kader van gemeentelijke dienstverlening, waaronder de buitengewone opsporingsambtenaren.
- **Burgemeester:** verantwoordelijk voor een specifiek aantal verwerkingen, waaronder de taken op het gebied van openbare orde en veiligheid.
- **Gemeenteraad:** verantwoordelijk voor een specifiek aantal verwerkingen, waaronder de publicatie van stukken en het opnemen van raadsvergaderingen.

De AVG bevat een zestal basisbeginselen waaraan het verwerkingsverantwoordelijke bestuursorgaan aantoonbaar moet voldoen:

- 1) **Behoorlijkheid, rechtmatigheid en transparantie:** er is een wettelijke grondslag. Het is helder voor betrokkenen hoe hun persoonsgegevens worden verwerkt.
- 2) **Doelbinding:** er is een welbepaald, legitiem en specifiek doeleinde.
- 3) **Dataminimalisatie:** alleen noodzakelijke persoonsgegevens worden verwerkt.
- 4) **Juistheid:** de verwerkte persoonsgegevens zijn juist.
- 5) **Opslagbeperking:** de persoonsgegevens worden niet langer verwerkt dan noodzakelijk.
- 6) **Integriteit en vertrouwelijkheid:** de persoonsgegevens zijn passend beveiligd.

Daarnaast moet het verantwoordelijke bestuursorgaan er onder andere voor zorgen dat betrokkenen hun rechten kunnen uitoefenen.

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) is in Nederland belast met toezicht op de naleving van deze wetgeving. De raad is daarnaast verplicht om een FG aan te wijzen als intern toezichthouder en adviseur. Dit heeft de raad op 15 mei 2024 gedaan.

De FG houdt toezicht op de naleving van wetgeving en beleid met betrekking tot de bescherming van persoonsgegevens. Jaarlijks brengt de FG een jaarverslag uit over de verwerkingen onder verantwoordelijkheid van het betreffende bestuursorgaan. Dit jaarverslag heeft betrekking op de verwerkingen van persoonsgegevens waarvoor de raad verwerkingsverantwoordelijk voor is. De raad ontvangt daarnaast, als zelfstandig verwerkingsverantwoordelijke en als controlerend orgaan van het college van B&W, een samenvatting van het jaarverslag aan dit laatstgenoemde bestuursorgaan. De jaarverslagen zijn opgesteld op basis van het Borgingsproduct AVG v3.0 van de van de Informatiebeveiligingsdienst gemeenten (IBD).

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt beschreven wat is bereikt op het gebied van gegevensbescherming. Vervolgens worden in hoofdstuk 2 aanbevelingen gedaan voor 2025. Hoofdstuk 3 bevat tot slot de verantwoording van het college van B&W aan de raad.

1 Gegevensbescherming 2024

1.1 Stand van zaken

Dit deel van de rapportage blikt terug op wat in 2024 is bereikt op het gebied van gegevensbescherming. De raad is verantwoordelijk voor de verwerkingen van persoonsgegevens binnen de gemeenteraad en de griffie. Voor veel punten uit het borgingsproduct is de raad afhankelijk van de manier waarop het college van B&W hier uitvoering aan geeft. Hierdoor is dit hoofdstuk relatief kort. Ontwikkelingen uit de jaarrapportage van het college van B&W die relevant zijn voor de raad, worden wel benoemd.

Beleid

IBD: "De organisatie heeft processen en bijbehorende verantwoordelijkheden en risico's in kaart gebracht en vastgelegd in beleidsstukken. Deze stukken moeten voor alle werknemers goed vindbaar en begrijpelijk zijn."

In 2024 heeft het college van B&W specifiek beleid vastgesteld omtrent het verwerkingsregister en de uitvoering van Data Privacy Impact Assessments (DPIA's). Het nieuwe beleid concretiseert de verantwoordelijkheden van de medewerkers conform het 3LM voor het verwerkingsregister, DPIA's en de privacyverklaring. Dit beleid kan als basis dienen om verwerkingen van de gemeenteraad te inventariseren, te controleren en vervolgens te publiceren.

Processen

IBD: "De organisatie heeft alle processen waarbinnen persoonsgegevens worden verwerkt in kaart gebracht. De beschrijving van deze processen wordt actueel gehouden, werkinstructies worden nageleefd en processen met een hoog risico worden getoetst op juistheid."

Er zijn voor de gemeenteraad geen nieuwe verwerkingen in dit register bijgevoegd. De medewerkers van de griffie zijn wel volledig over op werken via Microsoft Teams. De W:- en H:- schijf zijn uitgefaseerd.

DPIA's

Op dit moment zijn er geen verwerkingen van de raad met hoog risico in beeld. Daarom zijn er in 2024 geen DPIA's uitgevoerd of herzien.¹

¹ Deze risicoanalyses worden uitgevoerd bij verwerkingen met een waarschijnlijk hoog risico voor betrokkenen. Op basis van de gesignaleerde risico's kan de gemeente dan vroegtijdig maatregelen nemen.

Organisatorische inbedding

IBD: "De organisatie heeft een FG aangesteld en kan zich voor inhoudelijke vraagstukken tot een intern privacyteam richten. Er wordt doorlopend aan bewustwording gedaan."

De medewerkers van de griffie zijn getraind op de omgang met persoonsgegevens en het anonimiseren van persoonsgegevens in te publiceren stukken. Daarbij is een uniforme handleiding opgesteld wat betreft het anonimiseren van persoonsgegevens. Tot slot heeft de griffie de teamleiders geïnformeerd over de taakverdeling omtrent het anonimiseren van aan te leveren stukken.

Eind 2024 heeft de FG met de griffie afgestemd hoe hij de raad kan informeren over relevante ontwikkelingen. Hierbij is gekozen voor een plek in de weekupdate die de griffie naar de raad verstuurt. De FG heeft hier in december voor het eerst gebruik van gemaakt, nader toegelicht onder '[Gegevensbescherming](#)'.

iBewustzijn

Medewerkers van de griffie zijn tot 1 juli met e-learningen getraind op informatiebeveiliging en privacy. Vanaf 1 juli worden nieuwe griffiemedewerkers getraind met behulp van een klassikale training. Tot op heden zijn er geen nieuwe griffiemedewerkers in dienst gekomen. De gemeente is de gemeente op zoek naar een nieuwe aanbieder op dit vlak.

De e-learningen waren facultatief voor raadsleden en fractieassistenten. Van deze e-learningen is geen gebruik gemaakt.

Rechten van betrokkenen

IBD: "De organisatie voldoet aan alle wettelijke eisen die er zijn op het gebied van rechten van betrokkenen. De organisatie is transparant over hoe en welke persoonsgegevens verwerkt worden."

In 2024 is de website (www.westerkwartier.nl) zo ingericht dat de gemeente informatie kan geven specifieke verwerkingen van persoonsgegevens in haar privacyverklaring. Ook is de informatie over de rechten van betrokkenen op de website herzien. Zij worden nu beter geïnformeerd over wat deze rechten zijn en hoe zij deze kunnen uitoefenen. Daarnaast zijn de cookiebanner en -verklaring geüpdatet.

Eind 2024 zijn daarnaast nieuwe camera informatieborden opgehangen in het gemeentehuis in Zuidhorn. Deze informatieborden informeren personen over de opname en uitzending van de raadsoverleggen en -vergaderingen.

Verzoeken van betrokkenen en klachten

Er zijn geen verzoeken betrokken ontvangen en afgehandeld voor de gemeenteraad. De FG heeft in 2024 één klacht ontvangen. Deze klacht is gedeeltelijk terecht bevonden en had betrekking op het publiceren van persoonsgegevens. Hierna zijn de noodzakelijke corrigerende maatregelen genomen.

Samenwerking

IBD: "De organisatie heeft in kaart gebracht met wie zij samenwerkt en heeft daarbij passende afspraken gemaakt. Deze afspraken worden door de betrokken partijen nageleefd."

De raad maakt gebruik van software van derde partijen, zoals iBabs en Westernet. In deze situaties worden ook persoonsgegevens in opdracht van de gemeente verwerkt. Afhankelijk van de rol van deze derde partij dient de gemeente een passende overeenkomst te sluiten, zoals een verwerkersovereenkomst. Met de partijen die voor de raad gegevensverwerkingen uitvoeren zijn de vereiste overeenkomsten gesloten.

Gegevensbescherming

Eind 2024 zijn er een aantal applicaties verboden op gemeentelijke apparaten, waaronder op iPads van de raadsleden. Het gaat om applicaties die afkomstig zijn uit landen met een offensief cyberprogramma. De gemeente volgt hiermee het advies van de VNG. Apparaten worden gemonitord op dit soort applicaties. Zo nodig worden gemeenteraadsleden en medewerkers van de griffie verzocht om deze applicaties te verwijderen. De raadsleden zijn hierover geïnformeerd in een weekupdate.

Raadsleden gebruiken nog wel privételefoons die niet bij de ICT-afdeling in beheer zijn. Hierdoor worden het gebruik van een toegangscode en updates niet afgedwongen, en kan het toestel bij diefstal of verlies niet op afstand geblokkeerd worden. Het is de verantwoordelijkheid van raadsleden zelf om de toestellen te beveiligen. Dat geldt ook voor privé laptops die gebruikt worden. Door de griffie wordt hier doorlopend aandacht aan besteed in de adviesrelatie met de raad.

Kunstmatige intelligentie/ Artificial Intelligence (AI)

De richtlijn voor het gebruik van generatieve AI is herzien. De focus ligt hierbij op verantwoord gebruik, omdat AI naar verwachting een steeds groter onderdeel vormt van de dagelijkse werkzaamheden. Het niet delen van persoonsgegevens en bedrijfsinformatie en de expertise van de medewerker zijn belangrijke spelregels voor het gebruik van generatieve AI. De raadsleden zijn hierover ook geïnformeerd in een weekupdate.

Datalekken

De procedure voor het melden van beveiligingsincidenten en datalekken is geüpdatet. Medewerkers van de griffie kunnen datalekken melden via een knop in het Self Service Portal. Daarnaast kunnen zij en raadsleden en fractieassistenten direct contact op te nemen met griffie en indien noodzakelijk met de FG. In 2024 zijn er twee datalekken gemeld onder verantwoordelijkheid van de gemeenteraad. Hierop zijn passende maatregelen genomen.

Verantwoording

IBD: "De organisatie evalueert de naleving van de AVG en rapporteert over de voortgang."

In 2024 heeft er een penetratietest op de wifi-omgeving van de gemeente Westerkwartier plaatsgevonden. Uit deze penetratietest zijn enkele niet zorgwekkende verbeterpunten naar voren gekomen. Deze worden in 2025 doorgevoerd.

De FG heeft daarnaast periodiek gerapporteerd op onderstaande moment binnen de gemeente:

- ◆ ieder half jaar in een rapportage aan de directie over nieuwe en ongewijzigde risico's;
- ◆ iedere acht weken aan de burgemeester als verantwoordelijk portefeuillehouder;
- ◆ iedere zes weken aan de gemeentesecretaris over de ontwikkelingen en risico's;
- ◆ jaarlijks een verslag uit aan het college van B&W;
- ◆ tussentijds aan de teamleiders over de ontwikkelingen en risico's.

2 Aanbevelingen voor 2025

2.1 Aanbevelingen aan het college van B&W

Eerder werd al opgemerkt dat de raad voor veel punten uit het borgingsproduct afhankelijk is van de manier waarop het college van B&W hier uitvoering aan heeft gegeven. De aanbevelingen die gedaan zijn aan het college van B&W vormen daarom een belangrijk onderdeel van het voldoen aan de relevante privacywetgeving. De belangrijkste aanbevelingen zijn terug te vinden onder hoofdstuk 3 [Verantwoording college van B&W](#).

2.2 Aanbevelingen aan de raad

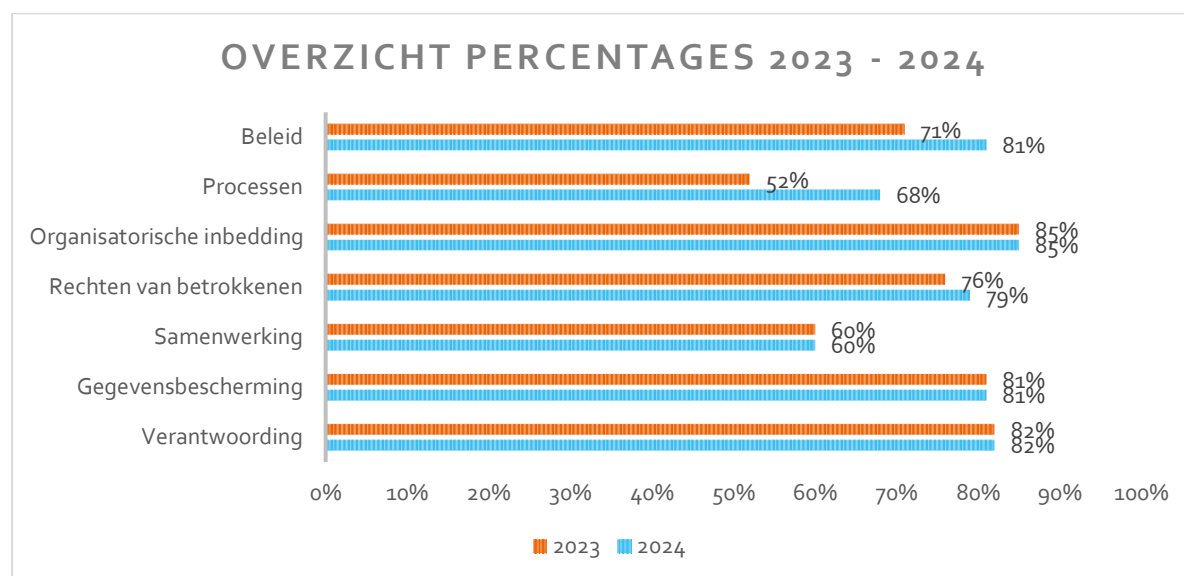
De FG doet de volgende aanbevelingen aan de raad. De griffie is hiervoor het uitvoerende team, waarbij zij kunnen schakelen met de FG:

Beleid
• Inventariseer en controleer de verwerkingen van de gemeenteraad.
Organisatorische inbedding
• Blijf als griffie attenderen op het beveiligen van privéapparaten, het verwijderen van documenten met persoonsgegevens op privéapparaten waarbij er geen noodzaak meer is om deze te bewaren, en de meldplicht datalekken.
• Blijf het bewust handelen op het gebied van privacy en informatiebeveiliging en de e-learningen onder de aandacht brengen, bijvoorbeeld door een jaarlijkse training.
• Informeer de raad over de wijze waarop zij (mogelijke) datalekken kunnen melden.
Rechten van betrokkenen
• Publiceer geïnventariseerde verwerkingen in de privacyverklaring op de website van de gemeente.
Samenwerking
• Controleer de gesloten (verwerkers)overeenkomsten en update deze voor zover nodig.

3 Verantwoording college van B&W

3.1 Samenvatting

De gemeente voldoet op dit moment met de volgende percentages op de zeven onderdelen van het Borgingsproduct AVG v3.0 van de Informatiebeveiligingsdienst gemeenten (IBD):

De rapportage over 2023 is laat in het jaar aangenomen. Als gevolg hiervan was het praktisch niet mogelijk om alle aanbevelingen van de FG daadwerkelijk uit te voeren. Toch zijn er in 2024 op bepaalde thema's zichtbare vooruitgang geboekt. Daarnaast zijn er ook verbeteringen doorgevoerd die niet direct impact hebben op de percentages uit het borgingsproduct.

Er zijn belangrijke stappen gemaakt waarop in 2025 verder gebouwd kan worden. Bijvoorbeeld het nieuwe beleid omtrent het verwerkingsregister en de uitvoering van DPIA's. Hierin zijn de verantwoordelijkheden van de medewerkers conform het drielijnenmodel (3LM)² voor deze onderwerpen, en ook de privacyverklaring, geconcretiseerd. Daarnaast zijn de rechten van betrokkenen op meerdere vlakken verbeterd en convenanten herzien. Tot slot heeft de gemeente een multidisciplinaire aanpak voor AI voor wat betreft de implementatie van de AI Verordening.

3.2 Belangrijkste verbeterpunten

Verwerkingsregister, DPIA's en privacyverklaring

Deze drie onderwerpen vormen kernverplichtingen van de AVG. Een actueel en volledig verwerkingsregister gaat gepaard met gecontroleerde en rechtmatige gegevensverwerkingen. Hierbij is het mogelijk om DPIA's uit te voeren waar nodig én om betrokkenen volledig te informeren over de gegevensverwerking door de gemeente. Op deze punten voldoet de gemeente niet volledig, maar hierin kunnen in 2025 verbeteringen gemaakt worden. Implementatie en uitvoering van het eerdergenoemde beleid is hierbij belangrijk.

² Het 3LM wordt gebruikt binnen de gemeente om taken en verantwoordelijkheden rondom risicomanagement en -beheersing vast te leggen. Dit wordt nader toegelicht onder [Organisatorische inbedding](#).

Overeenkomsten derde partijen

Derde partijen met wie persoonsgegevens gedeeld worden, zijn niet altijd bij het privacyteam in beeld. Hierdoor ontstaat het risico dat verplichte overeenkomsten op grond van de AVG niet gesloten worden. Dit leidt ertoe dat de gemeente niet kan voldoen aan relevante wetgeving en de rechten en vrijheden van betrokkenen niet altijd kan borgen. Daarnaast kost het relatief veel tijd binnen de organisatie om de juiste overeenkomsten boven water te halen wanneer hierom gevraagd wordt.

3LM

De bescherming van persoonsgegevens is een taak van de gehele gemeente. Het is daarom van belang dat binnen de organisatie gewerkt wordt in overeenstemming met het 3LM. Eigenaarschap omtrent taken en verantwoordelijkheden rondom risicomanagement en -beheersing is kernaspect van deze werkwijze. Daarnaast draag het aannemen van een PO bij aan het verwezenlijken van het 3LM, doordat de FG zijn derdelijns rol beter kan vervullen.

Bewustwording

De medewerkers die met persoonsgegevens in aanraking komen zijn de 'first line' wat betreft de bescherming van persoonsgegevens. Kennis en kunde bij deze eerste lijn is daarom belangrijk. Hiervoor is het noodzakelijk dat voortdurend wordt ingezet op praktische algemene en specifieke kennis, afhankelijk van de werkzaamheden van de medewerker. Daarmee wordt privacy nog meer een kernonderdeel bij de uitvoering van dagelijkse werkzaamheden. Het ontwikkelen en uitrollen van bijvoorbeeld een iBewustzijnsprogramma draagt bij om het bewustzijn verder te verbeteren.

Colofon

Portefeuillehouder:	A. van der Tuuk
Team:	Team Concerncontrol
Datum:	12 maart 2025
Zaaknummer	1969215224

Gemeente Westerkwartier

